

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/V/253/18
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia 16 lutego 2018r.

**POWIATOWY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM
NA LATA 2018-2023**

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawa prawna.....	4
2. Zadania powiatu i gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy.....	6
3. Charakterystyka przemocy w rodzinie.	7
3.1 Fazy przemocy.....	10
3.2 Wczesne sygnały ostrzegawcze.....	11
3.3 Mity o przemocy w rodzinie.....	12
4. Zjawisko przemocy w powiecie sławieńskim.....	14
4.1 Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu sławieńskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	22
5. Cel strategiczny oraz cele operacyjne Programu.....	27
6. Przewidywane rezultaty realizacji programu.....	29
7. Źródła finansowania.....	30
8. Monitoring.....	30
9. Zakończenie.....	30

*„Bezpieczeństwo i dobro zapewnia społeczeństwu tylko moralność jego członków,
podstawą zaś jej jest miłość wykluczająca przemoc”.*
Lew Tolstoj

WSTĘP

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust.3 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program został opracowany na podstawie Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu sławieńskiego. Zawiera przedstawione przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, jak również Zespoły Interdyscyplinarne dane dotyczące zjawiska przemocy występującego na terenie powiatu sławieńskiego łącząc cele i planowane do realizacji zadania realizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program zakłada podejmowanie działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań, jak również działanie wobec dzieci i młodzieży.

Celem strategicznym dokumentu jest utworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego. Treść Programu jest spójna z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim na lata 2016-2023 oraz Gminnymi Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

1. PODSTAWA PRAWNA

Działania ujęte w niniejszym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Powiatu Sławieńskiego realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390),
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017r., poz. 1904),
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016r.,poz. 487),
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016r. poz. 1137 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017r. poz. 665 z późn. zm.),
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego, o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała zniszczonych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010r. Nr 201 poz.1334),
10. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2014r., poz.795 z późn. zm.),
11. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. z 2014r. poz. 989),
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. z 2011r. Nr 28, poz.146),
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne

ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011r. Nr 50, poz.259),

14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011r. Nr 81, poz.448),
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. Nr 209, poz. 1245).

2. ZADANIA POWIATU I GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) **przemoc w rodzinie**, to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc jest najczęściej spotykaną formą agresji interpersonalnej. Gdy pada hasło „przemoc w rodzinie”, większość z nas ma na myśli po prostu bicie. Jednak coraz najczęstszą jej formą jest przemoc psychiczna, zwana inaczej emocjonalną. Przejawia się ona między innymi poprzez izolowanie, a więc uniemożliwianie czy ograniczanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, poniżanie, zmuszanie do posłuszeństwa za pomocą gróźb, a także ośmieszanie i demonstrowanie swojej siły. Sprawca podejmuje działania mające na celu zmianę przekonań, postaw, uczuć, potrzeb swoich najbliższych tak, by robili dokładnie to, czego on sobie życzy i przyjęli ustalone przez niego reguły gry. Przemoc to jak kropla drążąca skałę. Rozwija się latami, torując sobie drogę drobnymi zdarzeniami, aż w końcu ofiara staje się zupełnie bierna i podporządkowana, doznaje ogromnej krzywdy, aczkolwiek na jej ciele nie ma śladów przemocy. Przemoc wywołuje u ofiary reakcje we wszystkich sferach jej życia:

- reakcje emocjonalne: lęk, niepokój, depresja, gniew, wstyd, poczucie winy, obniżenie poczucia własnej wartości i godności;
- reakcje poznawcze: zaburzenia postrzegania świata, złudzenia;
- reakcje w sferze zachowań: popadanie w uzależnienia, czyny samobójcze, zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym;
- na płaszczyźnie biologicznej: zaburzenia somatyczne, pobudzenie fizjologiczne;
- na płaszczyźnie interpersonalnej: obawa przed wchodzeniem w interakcje, reakcje z innymi osobami.

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności:

- współmałżonkowie,
- partnerzy w związkach nieformalnych,

- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierówne – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo niewymierne, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

Przemoc ma wiele twarzy i różne przybiera formy. Nie ma jednolitej klasyfikacji form przemocy, różni badacze stosują w tej mierze różne kryteria.

I tak wyróżnia się przemoc:

- spontaniczną czyli gorącą,
- instrumentalną czyli chłodną.

Przemoc gorąca ma u swoich źródeł furję, która rodzi się z frustracji. Wybuch skumulowanych, niemożliwych do powstrzymania uczuć gniewu i wściekłości prowadzi w efekcie do aktów agresji oraz przemocy. Cechuje się ona złością, gniewem, furją, a towarzyszą jej różnorodne formy ekspresji, krzyki, wyzwiska, obelgi, rękoczyn, impulsywne zachowania, gwałtowne zadawanie bólu. Ten rodzaj przemocy szybko się pojawia i szybko znika.

Przemoc chłodna to drugi rodzaj tego zjawiska. Zapisany w obyczaju i kulturze jest częścią wyposażenia psychologicznego jednostki. Jest ona realizowana według utrwalonego, nauczonego scenariusza, często wcześniej doświadczonego na własnej skórze. Niepotrzebny jest tu gniew, furia, istnieje natomiast element chłodnej kalkulacji i premedytacji. Często u podłoża przemocy chłodnej leży osiągnięcie jakichś pozytywnych wartości czy celów (czyjeś dobro, realizacja idei filozoficznych, utrzymanie ładu i porządku). Ten rodzaj przemocy widoczny jest tam, gdzie w stosunkach międzyludzkich obowiązują autorytarne modele współżycia.

W poniższej tabeli przedstawiono rodzaje, formy i skutki przemocy:

RODZAJE PRZEMOCY	FORMY PRZEMOCY	SKUTKI PRZEMOCY
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnienie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosami, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie uszkodzenie ciała - urazy, rany, złamania i stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; pośrednie skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszenie pożycia seksualnego, nieakceptowanie pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszenie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała, krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, zaburzona orientacja i tożsamość seksualna, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb itp.	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, brak środków do życia, itp.
ZANIEDBANIE	niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.	naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich – brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych.

CYBERPRZEMOC	to przemoc z użyciem technologii informatycznych i komunikacyjnych, głównie telefonów komórkowych i Internetu.	To robienie zdjęć i nagrywanie osób jak również intymnych części ciała i zachowań o charakterze osobistym (przebieranie się, załatwianie potrzeb fizjologicznych, mycie się) oraz rozpowszechnianie ich poprzez umieszczanie na stronach WWW, portalach, forach internetowych; wysyłanie ich za pomocą e-maila bez zgody tych osób; obraźliwe, prześmiewcze jak również zawierające różnego rodzaju groźby i zastraszania, wulgarne określenia; umieszczanie na forach i blogach obraźliwych i poniżających tekstów, fotomontaży, które mają charakter poniżenia, zastraszania, zaszkodzenia drugiej osobie.
---------------------	--	--

Analizując powyższą tabelę należy podkreślić, iż odpowiedzialność za stosowanie przemocy leży zawsze po stronie osoby stosującej przemoc, niezależnie od tego, co czyni ofiara.

3.1 Fazy przemocy

Związki, w których występuje przemoc fizyczna ze strony partnera/ki przechodzą zazwyczaj przez trzy fazy powtarzającego się cyklu:

Faza narastania napięcia

W tej fazie Twój partner/ka jest zazwyczaj napięty/a i poirytowany/a. Osoba doświadczająca przemocy stara się go uspokajać, nie dawać powodów do ataku, na przykład poprzez dbanie o staranne wypełnianie domowych obowiązków. Zaczyna się zastanawiać, nad tym co może zrobić, żeby uniknąć kolejnej awantury.

Faza ostrej przemocy

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna, wpada w szał, nawet drobiazg może wywołać agresję. Możesz wtedy doznać pobicia, zranienia. Najczęściej wtedy zapada decyzja o poszukiwaniu pomocy, wezwaniu policji, itp.

Faza miodowego miesiąca

W tej fazie wszystko się zmienia. Sprawca staje się opanowany i szuka sposobu na usprawiedliwienie. Przeprasza za swoje zachowanie, obiecuje poprawę. Jest czuły i troskliwy, zapewnia o swojej miłości, przynosi prezenty. Partner/ka zaczyna wierzyć, że to co się stało

jest incydem, który więcej się nie powtórzy. Faza miodowego miesiąca zazwyczaj nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza i dotkliwsza, zaś fazy pojednania trwają krócej. Cykliczność przemocy często jest przyczyną trudności z podjęciem działań mających na celu zatrzymanie przemocy.

Należy pamiętać, że cykle przemocy często się powtarzają. Faza miodowego miesiąca jest silnie gratyfikująca dla ofiary, wzbudza ambiwalencję uczuć i postaw wobec sprawcy. Między innymi z tego powodu związki przemocowe są często trwałe, ofiary mogą mieć trudności z zakończeniem takiego związku. Sytuacja przemocy w rodzinie często prowadzi do powstania **syndromu wyuczonej bezradności** u ofiary przemocy. Wyuczona bezradność to poddanie się, zaprzestanie wszelkich działań wynikające z przekonania, że zmiana sytuacji przemocowej nie jest możliwa. Osoby doświadczające wyuczonej bezradności mają deficyty w trzech sferach: poznawczej (zniekształcone przekonania o własnej bezsilności, niewiara w możliwość zmiany), motywacyjnej (są bierne, nie podejmują działań) i emocjonalnej (stany apatii, lęku, depresji).

3.2 Wczesne sygnały ostrzegawcze

W związku może pojawić się przemoc, jeżeli partner/ka:

- okazuje skrajną zazdrość,
- kontroluje,
- wciąga w zależność emocjonalną,
- ma nieoczekiwane zmiany nastroju,
- nadużywa alkoholu albo bierze narkotyki,
- miewa wybuchy złości,
- izoluje od przyjaciół i rodziny,
- podczas sprzeczek używa siły,
- jest nadmiernie drażliwy/a.

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy można wskazać normy społeczne, mity i stereotypy kulturowo uwarunkowane, silne przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia wydarzeń danej społeczności niesione przez pokolenia. Mają one silny wpływ na zjawisko przemocy w rodzinie, ponieważ wiele z nich stoi na straży największej wartości w naszej kulturze, jaką jest rodzina, która definiowana jest najczęściej jako podstawowa komórka społeczna. Jej funkcje sprowadzają się do kształtowania osobowości, charakteru,

norm oraz wartości, zapewnienia bezpieczeństwa i umożliwiania rozwoju każdemu z jej członków. Mity i stereotypy często odnoszą się do „pożądanych” relacji pomiędzy członkami rodziny, ale też przypisują zarówno kobiecie, mężczyźnie jak i dzieciom określone role. Większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy, albo jej usprawiedliwienie, są one niebezpieczne, gdyż zniewalają ofiarę, dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności. Bardzo duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których byli świadkami lub ofiarami. Uczą się, iż najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy ma także uzależnienie lub nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w chwili popełniania czynu jest pod wpływem alkoholu.

3.4 Mity o przemocy w rodzinie

- *Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać*

NIEPRAWDA

Przemoc, wykorzystywanie, bicie, gwałcenie, okradanie bliskich jest przestępstwem ściganym przez prawo, tak samo groźnym jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa czy mieszkania pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na krzywdzenie innych.

- *Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego*

NIEPRAWDA

Przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

- *Przemoc ma miejsce wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary*

NIEPRAWDA

Przemoc występuje w różnych formach, są to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, lecz także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie.

- *Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył*

NIEPRAWDA

Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to, co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych!

➤ ***Nikt nie powinien interweniować w sprawach rodzinnych***

NIEPRAWDA

Przemoc domowa nie jest „sprawą rodzinną”, lecz przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy, kto się o niej dowiaduje, ma obowiązek poinformować o tym odpowiednie służby, które zobowiązane są do podjęcia działań zmierzających do ochrony ofiar i udzielania im wszechstronnej pomocy.

➤ ***Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc***

NIEPRAWDA

Ofiary zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.

➤ ***To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy***

NIEPRAWDA

Przemoc w rodzinie rzadko pojawia się tylko raz. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy, przemoc się powtarza. Ofiary zwykle proszą o pomoc w ekstremalnych sytuacjach, gdy mają już za sobą długą historię przemocy.

➤ ***Gdyby sytuacja była taka okropna, ofiara odeszłaby od sprawcy***

NIEPRAWDA

Przemoc doznawana od bliskiego człowieka jest rzeczą naprawdę straszną, ofiary rzeczywiście cierpią, a to, że nie odchodzą, wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, trudności mieszkaniowych, przekonań dotyczących małżeństwa, z nacisków, jakie wywiera sprawca, a także rodzina, koledzy, sąsiedzi.

➤ ***Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol***

NIEPRAWDA

Stosowaniu przemocy często towarzyszy nadmierne picie alkoholu jednak nie zawsze. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Ułatwia on jedynie stosowanie przemocy: sprawcy często piją po to, żeby znęcać się nad swoimi bliskimi, a stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwiać swoje zachowania w celu uniknięcia odpowiedzialności.

➤ ***Gwałt w małżeństwie nie istnieje***

NIEPRAWDA

W rozumieniu prawa gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub

podstęp (art.197 k.k.). Nie ma takiego przepisu, który mówi, że nie dotyczy to bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu i wspólne życie nikomu tego prawa nie odbierają.

➤ *Osoby stosujące przemoc wobec bliskich są chore psychicznie*

NIEPRAWDA

Nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobami psychicznymi. Przemoc to demonstracja siły i chęć przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

➤ *Ofiary przemocy w rodzinie wyolbrzymiają problem*

NIEPRAWDA

W żadnym razie nie można uznać za wyolbrzymianie problemu szukania pomocy przez kogoś, kto został dotkliwie pobity, ma siniaki, okaleczenia, złamania, uszkodzenia narządów wewnętrznych czy jest systematycznie głodzony, wyrzucany z domu, straszony i poniżany.

➤ *Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem rzadkim*

NIEPRAWDA

Statystyki i badania wskazują, że przemoc domowa jest zjawiskiem coraz częściej ujawnianym w wielu krajach i występuje we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych.

4. ZJAWISKO PRZEMOCY W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM

Badanie zjawiska przemocy w rodzinie jest niezwykle trudnym procesem ze względu na wiele czynników, zarówno kulturowych jak i społecznych, które często nie pozwalają na ujawnienie informacji o trudnej sytuacji danej rodziny na zewnątrz. Doświadczanie przemocy od osób bliskich wywołuje wiele psychologicznych mechanizmów, które sprawiają, że osoby doznające przemocy często usprawiedliwiają sprawców, szukają winy w sobie i bardzo często staje się to problemem tzw. czterech ścian, a proces doświadczania przemocy jest długotrwały i ukrywany przez wiele lat.

Cechą charakterystyczną dla zjawiska przemocy w rodzinie jest często ciche przyzwolenie na akty przemocy wyrażające się np. w stwierdzeniu „bije -więc kocha”.

Skalę problemu zjawiska przemocy na terenie powiatu sławieńskiego jest bardzo trudno określić, z uwagi na brak rzeczywistych danych charakteryzujących rozmiar przemocy oraz brak współpracy wszystkich ofiar z instytucjami pomocowymi. Osoby

doświadczające przemocy nie zgłaszają jej ze strachu przed oprawcą, z powodu odczuwania wstydu i/lub winy za doznawane upokorzenie, wiary w samoistną poprawę sytuacji lub braku wiary w skuteczną pomoc.

Również świadkowie przemocy, którzy stanowią ważne ogniwo w przeciwdziałaniu przemocy nie podejmują interwencji. Przyczyną tego mogą być ich własne doświadczenia związane z przemocą, powodujące niechęć do angażowania się w tego typu problemy u innych ludzi (strach przed odtworzeniem własnej traumy). Dodatkowo, wokół przemocy w rodzinie narosły mity dotyczące tego, jak powinna wyglądać osoba doświadczająca przemocy i stosująca przemoc. Świadek przemocy gubi się, kiedy osoba której chce pomóc staje się agresywna, natomiast osoba stosująca przemoc jest sympatyczna i inteligentna.

Tak więc pomoc ofiarom wymaga podejmowania działań interdyscyplinarnych oraz wsparcia specjalistycznego, jak również ciągłej współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zarówno na szczeblu gminy jak i powiatu.

Zjawisko przemocy na terenie powiatu przedstawiono na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących na terenie naszego powiatu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) oraz zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Doświadczenie wynikające z prowadzenia tego typu programu pozwoliło na zebranie danych, które dla lepszego zobrazowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
1.	Liczba osób, które wzięły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym (ogółem)	10	11	11
	w tym:			
	- kobiet	2	3	3
	- mężczyzn	8	8	8
2.	Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny (ogółem)	2	8	7
	w tym:			
	- kobiet	1	2	3
	- mężczyzn	1	6	4
3.	Liczba osób, które nie ukończyły programu korekcyjno-edukacyjny (ogółem)	8	3	4
	w tym:			
	- kobiet	1	1	0
	-mężczyzna	7	2	4

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku 2014 odnotowano 10 uczestników rozpoczynających program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, natomiast w latach 2015-2016 odnotowano po 11 uczestników (w większości przypadków uczestnikami programu byli mężczyźni). Należy wskazać, iż od roku 2015 większość osób skierowanych i rozpoczynających uczestnictwo kończy program.

Warto zaznaczyć, iż adresatami Programu były osoby stosujące przemoc, których uczestnictwo wynikało z osobistej decyzji podejmowanej w związku z kontaktem z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie takimi jak Sądy, Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespoły Interdyscyplinarne.

Każdorazowo pracownik Centrum przeprowadzał rozmowę z osobą stosującą przemoc w rodzinie na temat uczestnictwa w Programie.

Program korekcyjno - edukacyjny prowadzony był przede wszystkim w formie zajęć grupowych, uzupełnionych pracą indywidualną. Podstawowym celem działań była zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie powstrzymanie ich od aktów przemocy, zwiększenie zdolności do samokontroli agresywnych zachowań oraz konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Jak wynika z dokumentacji dotyczącej monitorowania środowisk rodzinnych osób, które ukończyły Program korekcyjno-edukacyjny, ich zachowania agresywne są znacząco mniejsze, osoby stosujące przemoc nabywają zdolność do samokontroli agresywnych zachowań. W jednym przypadku poprzez uczestnictwo w Programie rodzic biologiczny odzyskał prawa rodzicielskie, dzięki czemu małoletnie dziecko z pieczy rodzinnej powróciło do domu rodzinnego. W innym przypadku dzieci mogły być urlopowane do domu. Reasumując można stwierdzić, iż dzięki uczestnictwu osób stosujących przemoc w Programie korekcyjno - edukacyjnym rodzina dotknięta problemem przemocy zaczyna funkcjonować poprawnie.

Ogólne efekty uzyskane po przeprowadzeniu Programu korekcyjno-edukacyjnego to:

- uznanie przez osoby stosujące przemoc faktu stosowania przemocy oraz zmiana zachowań i postaw, a w rezultacie powstrzymanie sprawców, zakończenie przemocy,
- rozpoznawanie przez osoby stosujące przemoc sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe oraz wykształcenie umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć,

- powstrzymanie się przez osoby stosującej przemoc w rodzinie od aktów przemocy poprzez zdobycie wiedzy pozwalającej na korektę zachowań i rozwinięcie umiejętności służących kontroli reakcji przemocowych, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, zwiększenie szacunku i empatii wobec ofiar przemocy.

Kolejnym źródłem danych były informacje uzyskane z miejskich i gminnych zespołów interdyscyplinarnych, które przedstawiono w niżej zamieszczonych tabelach:

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Malechowie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
		1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	25
	w tym - Policja	21	3	7
	- Komisja	0	0	0
	- GOPS	2	2	0
	- Oświata	1	0	0
	- Służba Zdrowia	1	0	0
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	23	4	4
	w tym: - kobiety	2	2	1
	- mężczyźni	21	2	3
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	23	4	3
	- przemoc psychiczną	24	4	3
	- przemoc seksualną	3	1	0
	- przemoc ekonomiczną	0	0	0
	- zaniedbanie	0	0	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	25	4	3
	w tym: - kobiety	21	3	3
	- mężczyźni	2	1	0
	- dzieci	2	0	0
	w tym: osoby starsze po 60 r.ż.:			
	- kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
	w tym: osoby niepełnosprawne:			
	- kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0

Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie gminy Malechowo przemoc skierowana jest w największej skali wobec kobiet. Występuje najczęściej w formie przemocy fizycznej i psychicznej, natomiast w mniejszym stopniu stosowana jest przemoc seksualna. Najwięcej „Niebieskich Kart” założyła Policja.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Postominie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
		1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	22
	w tym - Policja	21	6	4
	- Komisja	0	0	0
	- GOPS	1	1	0
	- Oświata	0	1	0
	- Służba Zdrowia	0	0	0
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	22	8	4
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	22	8	4
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczna	20	8	4
	- przemoc psychiczną	22	8	4
	- przemoc seksualną	1	0	0
	- przemoc ekonomiczną	0	0	0
	- zaniedbanie	0	0	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	25	8	4
	w tym: - kobiety	21	8	4
	- mężczyźni	2	0	0
	- dzieci	2	0	0
	osoby starsze po 60 r.ż.:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
	osoby niepełnosprawne:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0

Z danych ujętych w tabeli wynika, iż na terenie gminy Postomino największą liczę ofiar przemocy stanowią kobiety. Wobec nich najczęściej stosowana była przemoc psychiczna oraz fizyczna.

Największą liczbę „Niebieskich Kart” zakładała Policja. W latach 2015-2016 w stosunku do 2014 obserwuje się znaczny spadek założonych „Niebieskich Kart”.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Sławnie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
		1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	17
	w tym - Policja	17	16	10
	- Komisja	0	0	0
	- GOPS	0	0	1
	- Oświata	0	0	0
	- Służba Zdrowia	0	0	0
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	17	16	8
	w tym: - kobiety	1	1	0
	- mężczyźni	16	15	8
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2018-2023

	- przemoc fizyczna	12	11	3
	- przemoc psychiczną	17	16	5
	- przemoc seksualną	0	0	0
	- przemoc ekonomiczną	0	0	0
	- zaniedbanie	0	0	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	19	16	8
	w tym: - kobiety	16	15	8
	- mężczyźni	1	1	0
	- dzieci	2	0	0
	osoby starsze po 60 r.ż.:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
	osoby niepełnosprawne:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0

Z analizy przedstawionych danych wynika, iż na terenie gminy Sławno największą liczbę ofiar przemocy stanowią kobiety. Wobec nich w największej mierze stosowana była przemoc psychiczna oraz fizyczna.

W 2016r. liczba wykrytych przypadków przemocy w porównaniu do lat ubiegłych znacząco zmalała. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie stosowano procedurę „Niebieskiej Karty”.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Darłowie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	21	15	15
	w tym: - Policja	18	12	9
	- Komisja	0	2	0
	- GOPS	3	1	6
	- Oświata	0	1	0
	- Służba Zdrowia	0	0	0
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	15	8	13
	w tym: - kobiety	2	1	1
	- mężczyźni	13	7	12
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczna	10	4	4
	- przemoc psychiczną	5	3	4
	- przemoc seksualną	0	0	0
	- przemoc ekonomiczną	0	2	3
	- zaniedbanie	0	0	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	17	8	13
	w tym: - kobiety	12	8	12
	- mężczyźni	1	0	0
	- dzieci	4	0	1
	osoby starsze po 60 r.ż.:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
	osoby niepełnosprawne:			
	w tym: - kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0

Z powyższej tabeli wynika, iż na terenie gminy Darłowo największą liczbę ofiar przemocy stanowią kobiety. Wobec nich w największej mierze stosowana jest przemoc psychiczna, a następnie fizyczna.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Sławnie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
		1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	39
	w tym - Policja	37	12	13
	- Komisja	0	0	1
	- MOPS	0	1	0
	- Oświata	2	1	0
	- Służba Zdrowia	0	0	0
2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	39	15	14
	w tym: - kobiety	3	0	0
	- mężczyźni	36	15	14
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczną	22	10	9
	- przemoc psychiczną	22	15	11
	- przemoc seksualną	1	0	1
	- przemoc ekonomiczną	0	0	6
	- zaniedbanie	0	0	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	39	15	14
	w tym: - kobiety	34	15	14
	- mężczyźni	3	0	0
	- dzieci	2	0	0
	w tym: osoby starsze po 60 r.ż.:			
	- kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
	w tym: osoby niepełnosprawne:			
	- kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0

Jak wskazują powyższe dane na terenie Sławna przemocą fizyczną, psychiczną i ekonomiczną dotknięte są przede wszystkim kobiety. „Niebieskie Karty” zakładane są w większości przez Policję.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Darłowie

Lp.	Opis działania	2014 rok	2015 rok	2016 rok
		1.	Liczba założonych Niebieskich Kart (ogółem)	46
	w tym - Policja	40	16	15
	- Komisja	0	0	0
	- MOPS	5	2	2
	- Oświata	1	0	0
	- Służba Zdrowia	0	0	0

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2018-2023

2.	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)	46	18	17
	w tym: - kobiety	3	3	0
	- mężczyźni	43	15	17
	- nieletni	0	0	0
3.	Liczba stwierdzonej przemocy z podziałem na:			
	- przemoc fizyczna	42	16	16
	- przemoc psychiczną	37	14	17
	- przemoc seksualną	2	0	0
	- przemoc ekonomiczną	23	10	11
	- zaniedbanie	4	3	0
4.	Liczba ofiar przemocy (ogółem)	46	18	17
	w tym: - kobiety	35	12	17
	- mężczyźni	3	3	0
	- dzieci	3	3	0
	w tym: osoby starsze po 60 r.ż.:			
	- kobiety	0	0	0
	- mężczyźni	0	0	0
w tym: osoby niepełnosprawne:				
- kobiety	5	0	0	
	- mężczyźni	0	0	0

Z analizy powyższych danych wynika, iż na terenie miasta Darłowo ofiarami przemocy w największej mierze są kobiety. W latach 2014-2015 odnotowuje się również przemoc stosowaną wobec dzieci. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna oraz ekonomiczna.

Reasumując przedstawione dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie powiatu sławieńskiego, należy zwrócić uwagę, iż przemoc stosowana jest w większej skali wobec kobiet i dzieci, natomiast mniej przypadków przemocy stwierdza się wobec osób starszych oraz mężczyzn. Zaobserwowano tendencję spadkową dotyczącą liczby zakładanych „Niebieskich Kart.” Odnotowano przypadki stosowania przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej oraz seksualnej.

Ponadto, na podstawie opracowanych Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar wynika, że w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni ośrodków pomocy kierują osoby nadużywające alkoholu (w tym osoby stosujące przemoc) do podjęcia leczenia odwykowego współpracując w tym względzie z Gminno/Miejskimi Komisjami do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Stosują również procedurę „Niebieskiej Karty” oraz podejmują (całodobowo) działania w ramach interwencji kryzysowej.

Ośrodki Pomocy Społecznej oraz PCPR w Sławnie zapewniają ofiarom przemocy poradnictwo specjalistyczne z zakresu porad psychologicznych, prawnych, socjalnych oraz monitorują środowiska rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Należy zaznaczyć, że na terenie powiatu w każdej gminie działa Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny, a na szczeblu powiatu Zespół Ekspertki do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

4.1 ZASOBY INSTYTUCJONALNE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonuje sześć ośrodków pomocy społecznej: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie.

Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej przeprowadzają wywiady środowiskowe umożliwiające diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, udzielają szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazują miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc. W uzasadnionych przypadkach wskazują miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach, w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwracają się do Policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami Policji. Przy Ośrodkach działają miejskie i gminne zespoły interdyscyplinarne.

Zespoły Interdyscyplinarne

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie można skorzystać z bezpłatnych, indywidualnych konsultacji psychologicznych oraz z radcą prawnym. Harmonogram spotkań jest umieszczony na stronie internetowej Centrum www.pcpr.powiatslawno.pl

Można również uzyskać informacje na temat instytucji lokalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Centrum realizuje Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, który prowadzony jest przez wykwalifikowanego terapeutę w formie zajęć indywidualnych i zajęć grupowych. Podstawowym celem działań korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań oraz konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Dnia 11 marca 2015r. uchwałą nr XII/57/15 Zarządu Powiatu w Sławnie został powołany Zespół Ekspertki do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu usprawnienia współpracy pomiędzy instytucjami oraz wymianie doświadczeń, budowaniu platformy porozumienia międzyinstytucjonalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Sławnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Sądu Rejonowego w Sławnie, Kuratorów Rodzinnych i Dorosłych w Sławnie, Komendy Powiatowej Policji w Sławnie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławnie, Zespołu Szkół Agrotechnicznych w Sławnie, Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu sławieńskiego.

Prokuratura, Policja

Policja może: przeprowadzić interwencję, sporządzić dokładny opis zdarzenia (notatkę urzędową), zatrzymać sprawcę przemocy domowej stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszcząć postępowanie przygotowawcze przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczyć dowody popełnienia przestępstwa, podjąć działania prewencyjne wobec sprawcy przemocy, udzielić informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Prokuratura: osoby poszkodowane oraz świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze (lub na Policji) zawiadomienie o przestępstwie przemocy oraz uzyskać podstawowe informacje prawne. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z Policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnić okoliczności czynu, zebrać i zabezpieczyć dowody.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Na terenie powiatu funkcjonuje: Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Sławnie oraz Dom Dziecka w Darłowie. Placówki zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie. Realizują zadania przewidziane dla placówek interwencyjnych i placówek socjalizacyjnych. Łączą codzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne. Obie placówki zabezpieczają potrzeby powiatu w zakresie zabezpieczenia opieki nad dziećmi trwale lub czasowo pozbawionymi pieczy rodzicielskiej.

Sąd Rodzinny

Zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych sąd rodzinny jest właściwy do rozpoznawania spraw z zakresu:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- postępowania w sprawach nieletnich;
- postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu.

To w sądzie rodzinnym rozpoznawane są sprawy o alimenty (chyba że są one ustalane w trakcie rozwodu, wówczas właściwy jest wydział cywilny sądu okręgowego) czy o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej między małżonkami. Ponadto wydziały rodzinne i nieletnich zajmują się sprawami z zakresu władzy rodzicielskiej, kontaktów z dzieckiem, adopcji, uznania ojcostwa, opieki oraz kurateli.

Sprawy miasta Sławno, dla gmin Sławno i Postomino obsługuje Sąd Rejonowy w Sławnie, natomiast sprawy dla miasta Darłowo, gmin Darłowo, Malechowo obsługuje Sąd Rejonowy w Koszalinie.

Lekarze pierwszego kontaktu i placówki służby zdrowia

U lekarza pierwszego kontaktu oraz w placówkach służby zdrowia można uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, poprosić o pomoc lekarską, spytać o adresy specjalistycznych poradni lekarskich.

Osobie dotkniętej przemocą udziela się pomocy w formie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.

Osoba chcąc uzyskać obdukcję może udać się do biegłego prywatnie, jednak musi liczyć się z tym, że jej wystawienie jest płatne. Jednak jeżeli obdukcja jest wystawiana w związku z postanowieniem wydanym w trakcie postępowania przygotowawczego, osoba pokrzywdzona nie ponosi kosztów związanych z jej wystawieniem.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Sławnie

Do zadań Punktu należy:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
- motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia,
- inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy zajmujących się systemową pomocą dla rodziny,
- współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Sławnie oraz Filia w Darłowie

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne udzielają pomocy psychologiczno pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom m.in. przez wspomaganie wszechstronnego rozwoju

dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej, problematyki uzależnień oraz innych problemów dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka, terapii zaburzeń rozwojowych i zaburzeń dysfunkcyjnych, wspomaganie wychowawczej funkcji rodzin.

Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na terenie powiatu sławieńskiego przy miejskich i gminnych urzędach funkcjonują cztery Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: w Sławnie, Darłowie, Postominie i Malechowie. Do zadań Komisji należy m.in. inicjowanie działań w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej.

Szkoły i przedszkola

Do zadań szkół i przedszkoli należy profilaktyka i edukacja dzieci w zakresie przeciwdziałania przemocy. Prowadzone są spotkania, warsztaty, pogadanki, przedstawienia profilaktyczne, lekcje wychowawcze oraz kampanie.

Kościół i inne związki wyznaniowe

Na terenie powiatu sławieńskiego działa 20 parafii rzymskokatolickich, 1 parafia kościoła polskokatolickiego i 2 zbory Świadków Jehowy. Kościoły i związki wyznaniowe we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie przekazują ulotki dotyczące edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród parafian i wyznawców.

5. CEL STRATEGICZNY ORAZ CELE OPERACYJNE PROGRAMU

Celem strategicznym Programu jest utworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego.

Istotą Programu jest stała edukacja mieszkańców, podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie – czym ona jest, jakie są jej rodzaje, a także konsekwencje. Podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak również edukacji osób stosujących przemoc oraz

korygowanie agresywnych postaw i zachowań. Ważna jest również edukacja społeczeństwa w tym dzieci i młodzieży na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz sukcesywne budowanie systemu wsparcia tak bardzo potrzebnego do zmniejszenia zjawiska przemocy na terenie naszego powiatu.

Dlatego też niżej zamieszczone cele operacyjne przedstawiają działania konieczne do realizacji i osiągnięcia celu głównego Programu.

Lp	Cel operacyjny	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1.	Edukacja dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy	Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań edukacyjno-informacyjnych na temat zjawiska przemocy (lekcje wychowawcze, pogadanki, przedstawienia profilaktyczne)	Przedszkola, Szkoły, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2018-2023	- liczba lekcji wychowawczych - liczba pogadek - przedstawień profilaktycznych
		Promowanie nieagresywnych zachowań na stronach internetowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Powiatu Sławieńskiego, Ośrodków Pomocy Społecznej oraz w prasie lokalnej.	PCPR, OPS, Media	2018-2023	- liczba artykułów, informacji dot. promowania nieagresywnych zachowań na stronach internetowych
		Wprowadzanie edukacji na temat	Kościóły i inne związki		- liczba Kościołów i

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2018-2023

		zjawiska przemocy w rodzinie przez kościoły i związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich	wyznaniowe	2018-2023	związków wyznaniowych, - liczba osób, którym udzielono informacji, - liczba ulotek,- - liczba pism do Kościołów i związków wyznaniowych
2.	Pomoc i wsparcie osobom/rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mających na celu edukację w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	2018-2023	- liczba opracowanych programów, - liczba zrealizowanych programów, - liczba uczestników programów
		Powołanie i działalność grup wsparcia dla ofiar przemocy.	OPS	2018-2023	- liczba grup wsparcia, - liczba osób uczestniczących w grupach
		Funkcjonowanie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla mieszkańców powiatu.	PCPR, OPS, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2018-2023	- liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego
3.	Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.	Działalność Zespołu Ekspertckiego w naszym powiecie	PCPR	2018-2023	- liczba posiedzeń Zespołu Ekspertckiego
		Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	PCPR we współpracy z Sądem, Kuratorami, Policją, OPS	2018-2023	- liczba realizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie liczba uczestników, - liczba osób, które ukończyły program rodzinie

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM NA LATA 2018-2023

	Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.	PCPR we współpracy z Sądem, Kuratorami, Policją, OPS	2018-2023	-liczba realizowanych programów psychologiczno-terapeutycznych , - liczba uczestników, - liczba osób, które ukończyły program
	Szkolenia kadry pracującej z osobami stosującymi przemoc i ofiarami przemoc	PCPR, OPS, Policja	2018-2023	- liczba szkoleń, - liczba uczestników szkoleń

Każdy z powyższych celów wpisuje się w dokumenty strategiczne o zasięgu krajowym i wojewódzkim. Opracowane cele są spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim na lata 2016-2023 oraz „Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Są kompatybilne z założeniami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej tj. z celem głównym, który brzmi: „w roku 2020 ekonomia społeczna stanowi ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego”. Z celem 7.1 zwalczanie problemu wywołanego przemocą domową w województwie zachodniopomorskim” określonym w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020 oraz z celami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 tj. z celem 6 „wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”, a zwłaszcza z celem 6.3 „wzmacnianie więzi warunków funkcjonowania rodziny”.

6. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że dzięki realizacji Programu na terenie powiatu sławieńskiego osiągnięte zostaną następujące efekty:

- 1) Poprawa sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie.
- 2) Podniesienie świadomości społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży szkolnej) w zakresie skutków płynących ze stosowania przemocy w rodzinie.
- 3) Przełamywanie stereotypów i mitów na temat przemocy w rodzinie.
- 4) Podniesienie kwalifikacji kadry zajmującej się tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 5) Rozpoznawanie przez sprawców sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe oraz wykształcenie umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć.
- 6) Powstrzymanie się przez osoby stosujące przemoc w rodzinie od aktów przemocy poprzez zdobycie wiedzy pozwalającej na korekcję zachowań i rozwinięcie umiejętności służących kontroli reakcji przemocowych, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, zwiększenie szacunku i empatii wobec ofiar przemocy.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie realizacji zadań Programu dokonywane będzie ze środków budżetu powiatu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

8. MONITORING

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie zebranych informacji z innych instytucji będzie przygotowywało coroczny raport z podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu sławieńskiego.

9. ZAKOŃCZENIE

Powodzenie realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zależne jest w znacznej mierze od współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Ważna jest również społeczna świadomość oraz właściwe podejście i postawa mieszkańców powiatu sławieńskiego.

Niniejszy dokument będzie podstawą do pozyskiwania środków z projektów zewnętrznych niezbędnych do sukcesywnego budowania kompleksowo działającego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.